

GOTOWY MŁODZIEŻY DO MAŁŻEŃSTWA I STWORZENIA RODZINY: ANALIZA PRAKTYKI

Artykuł zwraca uwagę na wyniki badań kształtowania wartości rodzinnych w studentów. Rozwiązanie problemu przygotowania młodych ludzi do życia w rodzinie i do pełnienia ról społecznych ojców i matek, musisz uświadomić sobie pewną specyficzną skuteczną metody oddziaływania wychowawczego i kompleksowy system metod i technik, które uzupełniają, rozwijają, pomnażają i korygują siebie. Wybór metod zdefiniowany stylem partnerskich, równych relacji z uczniami przez nauczycieli, biorąc pod uwagę nastroje, szczerść i otwartość w komunikacji.

Słowa kluczowe: rodzina, studenci, wartości rodzinne, wychowanie w rodzinie, kultura, stosunki interpersonalne, odpowiedzialne rodzicielstwo, przemoc w rodzinie.

O. Kusniecowa
doktorant Narodowego
Uniwersytetu
Pedagogicznego imienia
Mychajła Dragomanowa
(m. Kijów, Ukraina)

READINESS OF YOUTH TO MARRIAGE AND CREATION OF FAMILY: ANALYSIS OF PRACTICE

The article reviews the results of a study of formation of family values in university students. Decision of problem of preparation of young people to domestic life and to implementation of social roles of father and mother it is necessary to carry out the separate concrete effective not method of an educate influence, but complex system of methods and receptions, which complement, develop, specify and correct each other. The choice of methods was determined style of partner, equal in rights mutual relations of students with teachers, taking into account a general mood, frankness and openness in intercourse.

Keywords: family, college students, family values, family education, culture of interpersonal relations, responsible parenthood, domestic violence.

ГОТОВНІСТЬ ЮНАЦТВА ДО ШЛЮБУ ТА СТВОРЕННЯ СІМ'Ї: АНАЛІЗ ПРАКТИКИ

У статті висвітлюються результати дослідження сформованості сімейних цінностей у студентів вищих навчальних закладів. Розв'язання проблеми підготовки молоді до сімейного життя та до виконання соціальних ролей батька та матері необхідно здійснювати не окремим конкретним ефективним методом виховного впливу, а комплексною системою методів та прийомів, що доповнюють, розвивають, уточнюють та виправляють один одного. Вибір методів визначався стилем партнерських, рівноправних взаємовідносин студентів з педагогами, враховуючи загальний настрій, відвертість та відкритість у спілкуванні.

Ключові слова: сім'я, студентська молодь, сімейні цінності, сімейне виховання, культура міжособистісних відносин, відповідальне батьківство, насильство в сім'ї.

Сім'я – це мала соціальна група, що складається з поєднаних шлюбом чоловіка та жінки, їхніх дітей (власних або усиновлених), інших осіб, пов'язаних родинними зв'язками з подружжям, кровних родичів. Родина є моделлю суспільства на конкретному історичному етапі розвитку, відображає його моральні та духовні особливості [1]. Відомо, що сім'я - основний інститут формування та соціалізації особистості дитини, де діти отримують

навички спілкування і повсякденної поведінки, у них формується позитивне ставлення до навколишнього життя, вони засвоюють основи сімейного життя, життєві цілі й цінності.

Але соціологічні дослідження і статистичні дані свідчать, що сучасне українське суспільство переживає деформацію соціальних і моральних цінностей, що призвело до збільшення кількості розлучень, неповних сімей, розповсюдження неофіційних шлюбів, ускладнення міжособистісних стосунків, проявів насильства в сім'ї, низький рівень відповідальності, збільшення кількості дітей, покинутих батьками та інших негативних явищ, що зменшили виховний потенціал сім'ї.

Особливу соціальну групу, представники якої є потенційними чоловіками і дружинами, становить студентська молодь, що характеризується спеціально організованим, структурованим у просторовому й часовому вимірі буттям, соціальною поведінкою і психологією, субкультурою, системою ціннісних орієнтацій, серед яких домінуючого впливу набуває статовіковий чинник [2]. Тому, в даний час стало актуальним вивчення особливостей сімейних цінностей молоді, адже ціннісна сфера є визначальною ланкою в розвитку будь-якого суспільства.

З метою визначення сформованості сімейних цінностей у студентів нами проведено дослідження, аналіз даних якого показав, що відповідаючи на питання «сім'я – це...» анкети «Сім'я та її цінності» найбільша кількість респондентів (31%) відповіли, що сім'я – це місце, де людина насправді може бути сама собою, 26% – це розуміння, теплота, взаємна психологічна підтримка, 22% студентів пов'язали з сім'єю найбільше розчарування і лише 16% респондентів відповіли, що сім'я – це насамперед, діти та їх виховання, 5% відповіли, що сім'я є громадським обов'язком. Аналізуючи ці відповіді, ми дійшли висновку, що у молоді не вистачає знань щодо взаємодії сім'ї та держави, виконання сім'єю своїх функцій, які тісно пов'язані зі сталим розвитком суспільства.

На питання «Що є основою щасливої родини?» ми отримали такі відповіді: кохання (28%), матеріальний добробут (21%), довіра один до одного (18%), наявність дітей в сім'ї (15%), спільні сімейні цінності (12%), спільність інтересів (6%). Ще до цього переліку студенти додавали взаєморозуміння, підтримка, взаємоповага, здатність прислухатися один до одного, чуйність, відвертість. Якщо проранжувати дані, то ми виявляємо, що спільні сімейні цінності та інтереси майже не заслуговують на увагу молоді. Реалізувати установку на сімейне життя заважає низький рівень культури, зниження або відсутність культури міжособистісних взаємовідносин, відсутність впевненості в обраному партнері. Така ситуація сприяє виникненню в молодіжному середовищі таких явищ, як дошлюбні зв'язки та співмешкання. Тому, одним з питань анкети було питання про ставлення студентів до громадянського шлюбу. Відповіді юнаків та дівчат дуже різнилися між собою. Так, юнаки головною причиною популяризації цивільного шлюбу називають відсутність зобов'язань (70%), матеріальна залежність від батьків (63%), наявність постійного сексуального партнера (60%), неготовність до більш серйозних відносин (40%), пізнати краще один одного (35%), зекономити на проведенні весілля (30%). Відповіді дівчат розподілилися іншим чином: пізнати краще один одного (70%), наявність постійного сексуального партнера (45%), неготовність до більш серйозних відносин (37%), відсутність зобов'язань (33%), зекономити на проведенні весілля (13%).

На нашу думку, вищезазначені дані свідчать не тільки про те, що молоді люди, особливо юнаки, не готові до офіційних сімейних відносин та відповідального батьківства, але й про економічну сторону питання. Студентській молоді дуже важко поєднувати навчання та роботу, тому більшість з них, особливо ті, які навчаються на платній основі, повністю знаходяться на утриманні батьків.

Під час анкетування (питання «Яка сім'я є для Вас зараз прикладом, ідеалом?») ми виявили, що 56% студентів з повагою відносяться до батьків та батьківської сім'ї. Крім того, на питання «Які сімейні цінності батьківської родини Ви хотіли б мати у своїй родині?» 39% респондентів відповіли – інтереси сім'ї, 33% - допомога членам сім'ї, свобода і особисті

інтереси та захоплення 27% та 18% відповідно. Від себе 17% респондентів додали цінність – міжособистісні взаємини. Це свідчить, про пріоритетність цього питання для молодого покоління. Традиційний тип сім'ї поступається егалітарному, який характеризується партнерськими відносинами між подружжям.

Відповіді на питання «Які нижче перераховані обставини вплинули б на Ваше рішення вступити в шлюб?» розподілилися таким чином: прагнення проявити свою любов, увагу, турботу до коханої людини (хлопці – 75%, дівчата – 61%), незапланована вагітність (хлопці – 45%, дівчата – 22%); бажання стати самостійним і не залежати від батьківської родини (хлопці – 28%, дівчата – 34%; народження дітей (хлопці – 20%, дівчата – 36%); вирішення матеріальних та житлових проблем (хлопці – 5%, дівчата – 48%), уникнути самотності (хлопці – 3%, дівчата – 7%). Отримані дані свідчать про те, що кохання – основний мотив вступу до шлюбу, але викликає занепокоєння кількість дівчат (48%), які вважають головною причиною вступу до шлюбу – розрахунок.

На наступне питання нашої анкети «Про пріоритетність сімейних цінностей над особистими» позитивно відповіли тільки 48% студентів. В той же час, 90% від загального числа опитуваних, зорієнтовані на створення власної сім'ї. Отриманні дані підтверджують наявність протиріч у свідомості студентів у сфері сімейних цінностей. З одного боку, молоді люди не уявляють свого майбутнього без власної сім'ї, а з іншого – надмірна орієнтація на особисті потреби та суттєве зміщення у бік гедоністичних потреб.

Серед головних цінностей сімейного життя є батьківство. Зважаючи на демографічну кризу в Україні, одним із питань анкети було питання, скількох дітей планують мати молоді люди й чи планують мати взагалі. Сімейна ціннісна установка наших респондентів націлена на обов'язкову наявність дітей в сім'ї (бажана кількість від 1 до 2-х, поодинокі випадки – до 3-х). Серед головних умов студенти назвали матеріальну базу (34%) та наявність повної сім'ї (31%). Кількість відповідей, таких як «створення умов для розвитку дитини», «позитивна атмосфера в родині», «знання про батьківські обов'язки» становить 15%, 13% та 7% відповідно. На питання «Хотіли б Ви виховувати своїх дітей так, як виховують Вас Ваші батьки?» 39% студентів відповіли «так», 31% - «частково», 24% респондентів надали відповідь – «ні». На прохання написати як виникає право на виховання дітей більше половини відповідей зводилось до того, що достатньо стати батьком (матір'ю). Тільки 24% студентів наголосили на знаннях про зміст батьківської ролі та про основи виховання дітей у сім'ї. Отримали найменшу кількість відсотків (14%) знання про права дітей, права та обов'язки батьків, знання основ вікової психології, що свідчить про те, що студенти не мають чіткого уявлення щодо якостей, почуттів та поведінки, необхідних для виконання батьківської ролі, не мають уявлення про свою батьківську позицію, не завжди усвідомлюють себе в ролі батьків.

Необхідно зазначити, що розлучення батьків негативно впливає на розвиток дитячої особистості. Нами проаналізовано відповіді студентів на таке питання «Чи припускаєте Ви можливість розлучення у Вашій майбутній сім'ї?». 38% студентів відповіли «Так». На запитання «З яких причин, на Ваш погляд, частіше всього виникають суперечки, які призводять до розлучення?» більшість обрала: матеріальні складнощі, суперечки про те, хто в сім'ї повинен бути головою, різні погляди на життя, подружня зрада, пияцтво чоловіка або дружини та небажання виконувати домашню роботу. Також запитали респондентів про їхнє ставлення до неповних сімей і отримали такі відповіді: 38% опитаних студентів негативно ставляться до неповних сімей, а 33% висловили нейтральне відношення до цього питання. Як бачимо, в цілому респонденти дотримуються варіанта повної сім'ї, але у випадку серйозних побутових проблем або наявності різних поглядів на життя у подружжя, більшість респондентів не згодні шукати компроміси для збереження родини.

На питання до юнаків «На Ваш погляд, хто і скільки часу повинен приділяти догляду за дитиною та її вихованню?» 34% юнаків відповіли, що готові присвячувати процесу виховання дитини та догляду за нею весь вільний час, 21% – одну годину на день, а 45%

респондентів відповіли, що не готові зовсім приділяти час дитині, вважаючи, що це – жіноча справа. Разом із тим, 82% дівчат вважають, що чоловік також повинен доглядати за дитиною, й готові довірити на певний час турботу про малюка чоловікові; 4% дівчат вважають, що чоловік повинен заробляти гроші і не займатися вихованням дитини.

З цього приводу ми поцікавилися, як респонденти ставляться до декретної відпустки чоловіків. Відповіді розподілилися так: 64% (40% дівчат і 24% юнаків) обрали нейтральну відповідь «все можливо», 29% (8% дівчат і 21% юнаків) висловили негативне ставлення й 7% (2% дівчат і 5% юнаків) дали позитивну відповідь.

Історично в кожному суспільстві склалися уяви та очікування «правильної» чоловічої та жіночої поведінки. Традиційно з боку дружини передбачалося народження й виховання дітей, створення домашнього затишку й ведення домашнього господарства. Від чоловіка вимагається матеріальне забезпечення та захист сім'ї, прийняття основних рішень, статусу голови сім'ї. Однак сьогодні в суспільстві все частіше відбувається руйнування традиційних уявлень щодо ролей жінки та чоловіка не тільки в межах сім'ї, а й суспільства загалом. Усе більша кількість сучасних жінок прагне до самореалізації та фінансової незалежності. У руслі означеного ми запитали у респондентів, хто, на їх думку, повинен виконувати хатню роботу. Більшість учасників анкетування – 57% (28% дівчат та 29% юнаків) визнає, що домашні обов'язки має виконувати той, у кого більше вільного часу, тоді як меншість – 37% опитаних (17% дівчат і 20% юнаків) вважає, що це є обов'язком дружини. Очевидно, що більшість юнаків уже не відводять своїй майбутній дружині роль домогосподарки й навіть готові брати на себе частину хатньої роботи. Дівчата, в свою чергу, намагаються отримати достойну освіту, бути конкурентоспроможними спеціалістами на ринку праці, отримувати достойну заробітну плату.

Студентам було запропоновано дати відповідь на питання «В житті чоловік повинен»; «В житті жінка повинна». Серед запропонованих варіантів найбільш обраними серед функцій жінок: виховання дітей – 90%; догляд за собою – 76 %; піклування про сім'ю – 75%; бути хорошою господинею – 67 %. Найменшу увагу надали таким функціям: бути хорошим другом, зробити кар'єру (6 % та 4% відповідно).

Серед чоловічих функцій найбільш обраними виявились такі: зробити кар'єру – 90 %; бути матеріально-забезпеченим – 86 %; бути наполегливим у досягненні цілей – 56%; бути хорошим другом – 35 %. Такі функції, як піклування про свою сім'ю та виховання дітей лише 18,5 % та 10,2 % студентів відповідно визначили як важливі для чоловіка. Так можемо простежити дещо стереотипні уявлення студентів про соціальні ролі і функції статей, що буде враховано на формульовальному етапі експерименту.

Стереотипне мислення передбачає, що в сім'ї головним є той, хто заробляє більше. Зазначимо, що 98% молоді, яка взяла участь в анкетуванні, не поділяє цю думку. Люди, що створюють сім'ю, прагнуть задовольнити комплекс потреб – у любові, у дітях, у переживанні загальних радощів, у розумінні, спілкуванні тощо. Ми спитали молодь про її ставлення до нерівних шлюбів, де у наявності істотна різниця у віці партнерів, різне соціальне становище та ін. Більшість респондентів (74%) виразила нейтральне ставлення до таких шлюбів, 16% – позитивне, а 10% опитаних ставляться до цього негативно.

Результати анкетування щодо питання «З Вашої точки зору, Ви вже досягли того віку, коли питання, пов'язані зі створенням сім'ї, можуть бути вирішені серйозно та відповідально?» підтверджують, що традиційні цінності – сім'я і діти – залишаються пріоритетними для сучасних дівчат. Більшість з них (55%) у найближчій перспективі налаштована на створення сім'ї, тоді як переважна частина юнаків (68%) прагне зробити кар'єру. У сучасному суспільстві вважається, що чоловік обов'язково повинен мати улюблену роботу відповідно до покликання, де він зможе реалізувати свій потенціал.

З метою з'ясування знань студентів про такі норми і цінності, як міцна сім'я, відповідальне батьківство було використано авторську розробку методики незакінчених речень «Моральні орієнтири студентів у сфері сімейного життя». Речення сформулювалися

таким чином, щоб спонукати студентів до висловлення ними свого розуміння запропонованих їм понять.

Аналіз відповідей засвідчив, що у визначенні поняття «сімейні цінності» найбільша кількість респондентів (37%) на перше місце поставила «хороша сім'я». Це є свідченням того, що молоді люди прагнуть до створення щасливої, життєздатної сім'ї, і це прагнення є визначальним серед актуальних для них цінностей. Також серед відповідей були кохання (24%), матеріальна забезпеченість (22%), сексуальна гармонія (21%), діти (18%), здоров'я (12%). Такі сімейні цінності як взаєморозуміння, взаємодопомога, взаємоповага посіли майже останні місця (11%, 9%, 8% відповідно).

У визначенні поняття «відповідальне батьківство» 35% студентів відповіли «почуття відповідальності за дитину» та «матеріальне забезпечення дитини», 23% - «брати участь у процесі виховання та догляду за дитиною», 19% - «присутність у житті дитини» та «спілкування з дитиною». Тільки 11% студентів зазначили у своїх відповідях про відповідальність за фізичний та психічний розвиток дитини, 7% - свідоме народження дитини.

У продовженні речення «Бути батьком (матір'ю)...» були такі варіанти, як 34% – любити, піклуватися та підтримувати дитину, 24% – навчати її, привчати до виконання обов'язків, 16% – бути другом для своєї дитини, 14% - займатися вихованням її. Лише 12% студентів зазначили про виконання батьківських обов'язків. Також в отриманих варіантах не містилося інформації про права дитини, це свідчить про те, що респонденти не володіють в повній мірі такими знаннями або вважають їх не важливими.

В продовженні речення «Сім'я для дитини – це...» ми отримали такі відповіді, 39% – місце, де дитина почувається затишно, де її люблять та піклуються про неї, 36% – матеріальне забезпечення потреб дитини, 19% – місце, де створюються умови для її повноцінного життя та розвитку.

На прохання подовжити речення «Щоб створити у майбутньому міцну сім'ю, зараз мені потрібно...» у більшості ми отримали такі відповіді: набути професію (37%), вирішити житлово-матеріальні проблеми (26%), правильно визначитись з вибором майбутнього партнера (24%), бути готовим до вирішення будь-яких проблем (9%), вести здоровий спосіб життя (4%).

«Насилля над дитиною в сім'ї» більшість респондентів (83%) визначили як фізичне насилля (побиття, фізичні покарання та ін). Дуже мала кількість (17%) студентів продовжила речення такими варіантами, як образи, приниження, погрози, трудова та сексуальна експлуатація. Ці відповіді свідчать про те, що респонденти не володіють знаннями щодо видів насилля та їх проявів в повній мірі, у зв'язку з цим ми можемо їх вважати неосвіченими стосовно даного питання.

З метою визначення наявності та ступеня розвитку відповідальності при виборі шлюбного партнера, моральних почуттів, гармонійних взаємин в шлюбно-сімейному середовищі, підвищуючих стабільність шлюбу та його психологічний комфорт нами було запропоновано студентам вправу «Опишіть, будь ласка, які якості більше всього приваблюють Вас у Ваших друзів протилежної статі? І які з них Ви вважаєте важливими для майбутнього сімейного життя?»

Із запропонованих відповідей перше місце посів – соціальний престиж (дівчата 48%, хлопці – 28%), друге – культура поведінки та зовнішній вигляд (дівчата – 38%, хлопці – 42%), третє – система моральних цінностей (дівчата – 33%, хлопці – 26%), четверте – світоглядні установки (дівчата – 29%, хлопці – 25%). Можна одразу помітити, що дівчата проігнорували «систему моральних цінностей» та «світоглядні установки» свого потенційного шлюбного партнера і поставили їх на останні місця. Юнаки, в свою чергу, поставили їх поруч з «соціальним престижем», але суттєву перевагу вони надали «культурі поведінки та зовнішньому вигляду».

З метою виявлення мотивації на створення щасливої сім'ї студентам було запропоновано написати міні-твір: «Моє майбутнє життя у якості чоловіка/дружини».

Результати аналізу робіт та узагальнених даних дозволили виділити чотири групи студентів.

До першої групи було віднесено 14,9 % студентів, мотивація яких на створення щасливої сім'ї досить стійка, характеризується бажанням розвинути у себе якості відповідального сім'янина, створити гарну сім'ю, реалізуватися у ролі батька, матері.

Друга група студентів (18,8 %) – мотивація щодо розвитку якостей відповідального сім'янина стійка, присутнє бажання до створення сім'ї і народження дітей, але ці прагнення обумовлюються вимогами суспільства.

Третя група студентів (35,7 %) виявляла ситуативне прагнення щодо розвитку якостей, притаманних чоловіку/дружині, а також сумніви щодо необхідності створення сім'ї і народження дітей у майбутньому.

Четверта група студентів (30,6 %) не виявляє прагнення щодо створення щасливої сім'ї.

Спираючись на соціологічне дослідження ми зробили наступні висновки, що студенти мають мінімальний обсяг знань про сім'ю, деякі вважають його достатнім, не проявляючи особливого інтересу до проблем шлюбу та сімейних відносин. Відповіді говорять про несвідоме відношення до сімейного життя, народження й виховання дітей. Відмінною рисою таких студентів є емоційна пасивність, життєвий сценарій, на їх думку, не залежить від їх бажань і можливостей.

Також у своєму дослідженні ми дійшли висновку, що вирішення проблеми підготовки молоді до сімейного життя та до виконання соціальних ролей батька та матері необхідно здійснювати не окремим конкретним ефективним методом виховного впливу, а комплексною системою методів та прийомів, що доповнюють, розвивають, уточнюють та виправляють один одного. Вибір методів визначався стилем партнерських, рівноправних взаємовідносин студентів з педагогами, враховуючи загальний настрій, відвертість та відкритість у спілкуванні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. / Л.М. Маценко. – К.: НАКККІМ, 2011. – С. 6.
2. Бондарчук А.Я. Виховання у студентської молоді культури сімейних взаємин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / А.Я. Бондарчук. – К., 2011. – 22 с.
3. Кузнецова О.В. Педагогічна діяльність щодо формування відповідального батьківства у студентів / О.В. Кузнецова // Проблеми освіти: Наук. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України. – К., 2012. – Випуск №71. – С. 96-100.
4. Соціально-педагогічна діяльність вищих навчальних закладів щодо формування сімейних цінностей у студентської молоді: навчально-методичний посібник / за заг. ред. д-ра іст. наук, проф. О.А. Удада. – Суми: Сумський державний університет, 2014. – 198 с.

READINESS OF YOUTH TO MARRIAGE AND CREATION OF FAMILY: ANALYSIS OF PRACTICE

O. KUZNECOVA

The family is a small social group, consisting of United by the marriage of a man and woman, their children (own or adopted) and other persons related by family ties with spouses,

blood relatives. The family is the model of a society at a specific historical stage of development, reflects his moral and spiritual features [1]. It is known that the family is the basic institution of the formation and socialization of the child, where children have the communication skills and everyday behavior, they develop a positive attitude to the life, they learn the basics of family life, life goals and values.

But sociological studies and statistics show that the modern Ukrainian society is undergoing a deformation of social and moral values, leading to an increase in the number of divorces, single-parent families, the spread of informal marriages, the increasing complexity of interpersonal relationships, violence in the family, low level of responsibility, increase in the number of children abandoned by their parents and other negative phenomena, which reduced educational potential of the family.

A special social group, whose members are potential husbands and wives, students is characterized by specially organized and structured in the spatial and the temporal dimension being, social behavior and psychology, subculture, the system of value orientations, among which the dominant effect becomes statevalue factor [2]. Therefore, now became urgent to study the peculiarities of family values of young people, because the value field is a defining factor in the development of any society.

For the purpose of determining the formation of family values in students, we conducted a study analyzing data which showed that answering the question "family is..." questionnaires "the Family and its values" the greatest number of respondents (31%) replied that the family is a place where people actually can be itself, 26% is the understanding, warmth, mutual psychological support, 22% of students have tied up with family the greatest disappointment and only 16% of respondents said that family is first and foremost, the children and their upbringing, 5% said that the family is a social duty. Analyzing these responses, we concluded that young people lack knowledge about the interaction between the family and the state, the family of their functions, which are closely related to sustainable development of society.

To the question "What is the Foundation of a happy family?" we received the following responses: love (28 %), welfare (21%), trust to each other (18%), the presence of children in the family (15%), family values (12%), community of interest (6%). More to this list of students was added understanding, support, mutual respect, ability to listen to each other, responsiveness, frankness. If rank data, we find that General family values and interests almost don't deserve the attention of youth. Implement the installation on family life interferes with low level of culture, a reduction or an absence of a culture of interpersonal relationships, lack of confidence in the selected partner. This situation contributes to the emergence of the youth of phenomena such as sex outside marriage and cohabitation. Therefore, one of the questions in the questionnaire was the question of the relation of students to civil marriage. The responses of young men and women were quite different among themselves. So, young men the main reason for the popularization of civil marriage is called a lack of commitment (70%), financial dependence on parents (63%), the presence of regular sexual partners (60%), unwillingness to more serious relationships (40%), to get to know each other better (35%), to save on the wedding (30%). The responses of the girls were distributed in a different way: to get to know each other (70%), the presence of regular sexual partners (45%), unwillingness to more serious relationships (37%), lack of commitment (33%), to save on the wedding (13%).

In our opinion, the above data indicate not only that young people, especially boys, are not ready in a formal family relationships and responsible parenthood, but also the economic side of the question. Student youth is very difficult to combine study and work, so most of them, especially those who are studying on a paid basis, are completely dependent on parents.

At the time of the survey (question "What family is for You an example, the ideal?") we found that 56% of students with respect for parents and parental family. In addition, the question "What family values parental family You would like to have in your family?" 39% of respondents answered – the interests of the family, 33% - using family members, freedom, and personal

interests and Hobbies 27% and 18% respectively. From 17% of respondents added value of interpersonal relationships. This indicates the priority of this issue for the younger generation. Traditional family type is inferior Egaleo, characterized by partnerships between spouses.

Answers to the question: "Which of the following circumstances would affect Your decision to marry?" was as follows: the desire to show their love, attention, care of a loved one (boys 75%, girls 61%), unplanned pregnancy (men – 45%, girls 22%); the desire to be independent and not depend on parental family (boys and 28% girls and 34%; the birth of children (boys – 20%, female 36%); solution to financial and housing problems (boys – 5%, girls 48%), to avoid loneliness (boys 3% girls and 7%). The obtained data testify that love is the main motive for marriage, but were concerned that the number of girls (48%) who believe the main reason for the marriage – settlement.

The next question of our questionnaire "About the priority of family values over personal" positively answered only 48% of students. At the same time, 90% of the total number of respondents, focused on building their own family. The data obtained confirm the presence of contradictions in the minds of students in the field of family values. On the one hand, young people can't imagine his future without his own family, and excessive reliance on personal needs and a significant shift towards hedonistic needs.

Among the main values of family life is fatherhood. Despite the demographic crisis in Ukraine, one of the questions in the questionnaire was the question, how many children you plan to have young people plan to have at all. Family value system of our respondents focused on the obligatory presence of children in the family (the desired number from 1 to 2, rare cases – up to 3). Among the main conditions for students called the material basis (34%) and the availability of complete families (31%). The number of answers, such as "creating conditions for the development of the child", "positive atmosphere in the family", "knowledge of parenting" is 15%, 13% and 7% respectively. To the question "would You Like to raise your children the way Your parents discipline You?" 39% of students answered "Yes", 31% "partially", 24% of respondents gave the answer "no". Asked to write as there is a right to parenting more than half of the answers boiled down to the fact that enough to be a father (mother). Only 24% of students said the knowledge about the content of the parental role and on the basis of the education of children in the family. Received the least amount percent (14%) knowledge about children's rights, the rights and duties of parents, knowledge of the basics of developmental psychology, which suggests that students were not clear about the qualities, feelings and behaviors necessary to perform the parent role, unaware of their parent's position, are not always aware of yourself as parents.

It should be noted that parental divorce negatively affects the development of children's personality. We have analyzed the students' answers to the question "Do You concede the possibility of a divorce in Your future family?". 38% of students answered "Yes." To the question "For what reasons, in Your opinion, disputes often arise that lead to divorce?" the majority chose: financial difficulties, disputes about who in the family should be the head, different views on life, adultery, drunkenness of the husband or wife and unwillingness to do the homework. Also asked respondents about their attitudes toward single-parent families and received the following responses: 38% of students had negative attitudes towards single-parent families, and 33% expressed a neutral attitude to this issue. As you can see, in General, the respondents hold a full family, but in the case of serious domestic problems or the presence of different views on life, the couple, the majority of respondents do not agree to compromise to save the family.

The question to the young men, "In Your opinion, who and how much time should be given to the care of the child and his upbringing?" 34% of young men said that they are ready to devote to the upbringing of the child and care for him all of the time, 21% with one hour per day, and 45% of respondents said they were not quite ready to devote time to the child, considering that it is a woman's job. However, 82% of girls believe that a man should care for the child, and

are willing to trust for a while taking care of the baby to her husband; 4% of girls believe that a man should earn money and not to educate the child.

On this occasion, we asked how the respondents relate to maternity leave men. The answers were distributed as follows: 64% (40% of girls and 24% boys) chose the neutral response of "everything is possible", 29% (8% of girls and 21% of young men) expressed a negative attitude and 7% (2% of girls and 5% boys) gave a positive answer.

Historically, every society has developed expectations of "proper" male and female behavior. Traditionally, some of the wife's expected birth and parenting, creating a cozy home and maintaining the household. Her husband needed material support and protection of the family, making key decisions, status of the household head. However, in today's society increasingly is the destruction of traditional notions concerning the roles of women and men not only within the family but also society as a whole. A growing number of modern women striving for self-fulfillment and financial independence. In line with the identified we asked the respondents who, in their opinion, needs to do homework. The majority of the survey participants – 57% (28% of girls and 29% boys) recognizes that domestic responsibilities should perform one who has more free time, whereas the minority – 37% of respondents (17% of girls and 20% boys) believes that it is the duty of the wife. Obviously, most young men have not withdrawn his future wife the role of Housewives and even willing to assume some of the domestic work. Girls, in turn, try to get a decent education, to be competitive specialists in the labor market, to receive a decent wage.

The students were asked to answer the question "In life we must"; "In the life of a woman should". Among the proposed options are the most chosen among the functions of women: education of children – 90%; self-care – 76 %; family care – 75%; to be a good housewife – 67 %. The least attention was paid to features: to be a good friend, to make a career (6 % and 4% respectively).

Among male functions most elected were: to make a career – 90 %; to be financially-secured – 86 %; to be persistent in achieving goals – 56%; to be a good friend of 35 %. Functions such as caring for her family and raising children only 18.5% and 10.2% of students respectively identified as important for men. So can trace some stereotypical views of students about the social role and function of articles that will be posted on the molding stage of the experiment.

Stereotypical thinking assumes that the family is the main one who earns more. Note that 98% of the youth who participated in the survey, this view is not shared. People starting their families, strive to meet the complex needs – in love, in children, in the experience of shared joy, understanding, communication. We asked the young people about her attitude to unequal marriages, where there is a significant difference in age of partners, different social status, etc. the Majority of respondents (74%) expressed a neutral attitude towards such marriages, 16% positive and 10% of the respondents belong to this negatively.

The results of the survey on the question "From Your point of view, You have reached the age where issues related to the creation of a family, can be the decision seriously and responsibly?" confirm that traditional values – family and children – remain a priority for modern girls. The majority of them (55%) in the short term, is configured to create a family, whereas the majority of boys (68%) want to make a career. In modern society it is believed that a man must have his beloved work in accordance with the vocation, where he will be able to realize their potential.

To ascertain students ' knowledge about these norms and values, a strong family, responsible parenthood had used the author's development of a method of unfinished sentences "Moral values of students in the sphere of family life". Proposals were presented in a way to encourage students to Express their understanding of the proposed concepts.

Analysis of the responses showed that in the definition of "family values" the greatest number of respondents (37%) in the first place put the "good family". This is an indication that young people strive to create a happy, healthy family, and this desire is the determining among

relevant values. Also among the answers were the love (24%), financial security (22%), sexual harmony (21%), children (18%), health (12%). Such family values as mutual understanding, mutual help, mutual respect took almost last place (11%, 9%, 8% respectively).

In the definition of "responsible parenthood" 35% of students answered "a sense of responsibility for the child" and "material support of a child", 23% - "to participate in the upbringing and care of the child" and 19% "presence in a child's life" and "the child". Only 11% of students indicated in their responses about the responsibility for the physical and mental development of the child, 7% were conscious of the birth of a child.

In the continuation of the sentence "to Be a father (mother)..." were options such as 34% – to love, care for and support the child, 24% – to teach, to teach the performance of duties, 16% – to be a friend to their child, 14 percent to discipline her. Only 12% of students said about parenting. Also obtained in the variants did not contain information on the rights of the child, this suggests that respondents do not possess fully such knowledge or consider them not important.

In the continuation of the offer "family for a child is..." we received the following responses, 39% is the place where the child feels comfortable where he is loved and care about her, 36% of the material support needs of the child, 19% – a place where the conditions for its full life and development.

Asked to continue the sentence "to create a strong family in the future, now I need..." in most we received the following answers: to have a career (37%), to solve the housing and financial problems (26%), right to choose the future partner (24%), to be ready to address any problems (9%), healthy lifestyle (4%).

"Child abuse in the family" the majority of respondents (83%) identified as physical violence (beating, physical punishment, etc.). A very small number (17%) students continued offers such options as insults, humiliation, threats, labour and sexual exploitation. These responses indicate that respondents do not have knowledge about types of violence and their manifestations in full, in this regard, we can count them uneducated in this matter.

For the purpose of determining the presence and degree of development responsibility in choosing the marriage partner, the moral sentiments, a harmonious relationship in marriage and family environment, enhancing the stability of marriage and its psychological comfort, we proposed the students exercise "please Describe what qualities are most attracted You to Your friends of the opposite sex? And what do You think are important for future family life?"

One response took first place – social prestige (girls 48%, boys – 28%), second is the culture of behavior and appearance (girls 38%, boys – 42%), the third system of moral values (girl – 33%, boys – 26%), fourth – worldviews (girls and 29% boys, 25%). You can immediately notice that the girls ignored "a system of moral values and worldviews of their potential marriage partner and put them in last place. Boys, in turn, put them next to the "social prestige", but the essential advantage they provided "the culture of behavior and appearance".

To identify the motivation to create a happy family the students were asked to write mini-essay: "My future life as husband/wife".

The results of the analysis of the works and generalized data allowed us to identify four groups of students.

The first group was charged with 14.9% of the students, the motivation of which is to create a happy family is quite stable, is characterized by the desire to develop the qualities of a responsible family man, a good family, to realize the role a father, a mother.

The second group of students (18,8 %) – motivation for the development of the qualities of a responsible family man-hour, there is a desire to create a family and birth of children, but these aspirations are determined by the needs of society.

The third group of students (35.7 percent) showed situational desire for the development of the qualities of husband/wife, as well as doubts about the necessity of creating a family and having children in the future.

The fourth group of students (30.6 per cent) does not show the desire to create a happy family.

Drawing on sociological research we came to the following conclusions that students have a minimum knowledge about the family, some say it is sufficient, without showing much interest in the problems of marriage and family relations. The answers say about the unconscious attitude to family life, the birth and upbringing of children. A distinctive feature of such students is emotional passivity, life script, in their opinion, does not depend on their desires and abilities.

Also in our research, we came to the conclusion that the solution to the problem of preparing young people for family life and fulfillment of social roles of father and mother should be implemented no specific effective method of educational influence, and integrated system of methods and techniques that complement, develop, clarify, and correct each other. The choice of methods was determined by the style partner, peer relationships of students with teachers, given the General attitude, candor and openness in communication.

REFERENCE:

1. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. / Л.М. Маценко. – К.: НАКККіМ, 2011. – С. 6.
2. Бондарчук А.Я. Виховання у студентської молоді культури сімейних взаємин: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / А.Я. Бондарчук. – К., 2011. – 22 с.
3. Кузнецова О.В. Педагогічна діяльність щодо формування відповідального батьківства у студентів / О.В. Кузнецова // Проблеми освіти: Наук. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОНМС України. – К., 2012. – Випуск №71. – С. 96-100.
4. Соціально-педагогічна діяльність вищих навчальних закладів щодо формування сімейних цінностей у студентської молоді: навчально-методичний посібник / за заг. ред. д-ра іст. наук, проф. О.А. Удада. – Суми: Сумський державний університет, 2014. – 198 с.